

Naročnina: Za tuzemstvo z dostavo mesečno Din 5, četrtletno Din 15, polletno Din 30, celoletno Din 60; za inozemstvo Din 60 in poština posebej — Oglasi po ceniku.

SOCIALIST

Izhaja vsak petek popoldne.
Nefrankirana in nepodpisana pisma se ne sprejemajo.
Sedež uredništva in uprave Ljubljana, Vidovdanska cesta šte. 2, pritličje.

Glasilo Socialistične Stranke Jugoslavije

Štev. 11.

V Ljubljani, dne 27. februarja 1925.

Leto III.

Iz politike.

Intrige na vse strani. Narobe svet. — K obč. volitvam v Ljubljani.

Parlamentarna situacija se ni še prav nič razčistila in težko, da bo postala pred sestankom parlamenta, to je 8. marca kaj jasnejša. Začasno stoji v znamenju intrigiranja na vse strani.

Na zunaj izgleda, kakor da si stojita skoro dva enako močna bloka nasproti, trdna sama v sebi, nepopustljiva napram svojemu nasprotniku.

V resnici pa sta oba bloka na notranj trn in vlada v vrstah zavetnikov najhuje nezaupanje, neodkritosrčnost in hinavščina.

Za radikale se ve prav dobro, da drže sam. demokrate samo tako dolgo v vladi, dokler ne dobe boljšega zaveznika. Je sicer izven dvoma, da bi bili radikali pripravljeni pristati na kako revizijo ustave, ki bi ogrožala interese srbskega dela države, kajti edino te interese radikali zastopajo, vendar pa vedo prav dobro, da je v federalističnem bloku vse polno strank, ki so pripravljene prodati svoj federalizem za — skledo leče. Sam. demokrati so seveda prisiljeni držati se za frak. radikalov; v trenutku, ko gredo iz vlade, postanejo brezpomembna frakcija, to vedo prav dobro, prihodnje volitve pa bi z njimi popolnoma pomele.

Pa tudi federalistični blok je vse prej kot enoten. Že parkrat smo na tem mestu povdarili, da so v tem bloku združene stranke, ki nimajo enotnega gledanja na vprašanja notranje ureditve države. Edino kar družijo stranke federativnega bloka je njihovo opozicijsko stališče napram sedanji vladni večini. Za vlado, za pozitivno delo pa je ta blok nesposoben, ne glede na to, da mu manjka par glasov do večine. Preko radikalov stranke tega bloka ne morejo na dnevni red.

Pri taki situaciji je naravno, da poskuša vsaka stran z intrigami v nasprotnem taboru povečati obstoj. Ječa nesporazumljenja ter posamezne stranke pritegniti k sebi ali jih spraviti vsaj v osamelost.

Preobširno bi bilo, če bi vse te intrige, kolikor jih vidimo, še več pa jih ostane skritih za kulisami, naštevati. Zadostuje n. pr. samo či-

tati Jutro in Slovenca, pa takoj vidimo, kako so računi na eni in drugi strani. Jutro ne more prehvaliti enotnosti nacionalnega bloka, piše pa o sporih in nesporazumu med federalističnimi blokaši. Slovenec pa piše nasprotno: kako se nacionalni blok krha in kako je njegov blok trden.

In ali mite zapazili, kako je spremenil Slovenec svojo pisavo po volitvah napram radikalom? Tolče in bje samo po sam. demokratih, o radikalih pa lepo molči. Pozabljena je radikalna korupcija, srbske požrtvnost, celo o avtonomiji Slovenije ni več ničesar čitati. Ali ni to znak, da se nekaj pripravlja ali vsaj na nekaj računa?

Pa kmalu pride čas, ko bomo tudi navadni državljani videli, kake sadove bodo obrodile sedanje intrige. Marsikak volivec bo takrat bitko razočaran, najbolj pa tisti, ki so nasledili lepim besedam meščanskih demagogov.

Začasno pa divja sedanji režim še naprej. O zakonih, ki jih pripravljala vlada, smo že zadnjič pisali, da bodo odsev največje reakcije nacionalnega bloka. Toda tudi upravni aparat deluje v imenu nacije in državotvornosti čvrsto naprej. Izvoljeni Radičanski poslanci so še zaprti, kakor dr. Maček celo internirani, kar nasprotuje jasni določbi ustave in zakonov, ki internacije sploh ne poznajo.

Uradništvo, ki ni »državotvorno« se preganja. Pribečević divja nad nedemokratskim učiteljstvom, kakor svoje dni Šušteršič nad liberalnim.

Časopisje se pleni, kakor za časa »svobodnih« volitev, ječe pa se polnijo z delavci...

Tako se razliva blagoslov državotvornega režima po »svobodni« Jugoslaviji, reakcionarci iz federalističnega tabora pa, ki niso v svoji duši niti za las boljši kot današnji vladinovi, pa vstajajo kot zagovorniki svobode in demokracije!

To je v resnici narobe svet! V splošnem interesu je, da tako nenaravno stanje čim prej preneha.

V Ljubljani se vrše občinske volitve dne 18. marca 1925. S temi občinskimi volitvami se meščansko časopisje mnogo bavi, pa tudi komunistično glasilo piše v svoji zadnji številki o njih in se posebno zadržuje v našo stranko, češ, da se je zvezala s klerikalci in drugimi meščanskimi strankami.

Mi nismo doslej o občinskih volitvah v Ljubljani nič pisali, ker se držimo strankinega pravilnika, ki predpisuje, da morajo krajevne organizacije stranke načelstvu o kandidacijah za obč. volitve poročati in svoje sklepe predlagati načelstvu stranke v odobrenje.

Poročilo naše krajevne organizacije o njeni taktiki pri občinskih

volitvah v Ljubljani pa je pokrajinsko načelstvo šele danes prejelo in ga objavljamo dobesedno na drugem mestu.

Iz dopisa so razvidni tehtni razlogi, ki so vodili našo ljublj. krajevno organizacijo do sklepov, kakor jih objavlja. Posebno je treba poudariti, da skupen volivni nastop naše krajevne organizacije z meščanskimi opozicijskimi strankami ne pomeni nikake delovne koalicije s temi strankami in skupinami.

Ker pokrajinsko načelstvo predmetne dopisa še ni na seji obravnavalo, bomo o ljubljanskih občinskih volitvah šele v prihodnji številki obširnejše pisali.

K našim okrožnim konferencam.

II.

Prihodnjo nedeljo prično zborovati že prve okrožne konference, ki jih sklicuje pokrajinsko načelstvo naše stranke po vseh okrožjih Slovenije. Ker preživljamo ravnokar važno politično razdobje, bodo za nadaljno delo naše stranke te konference volike važnosti.

Predvsem je na dnevnem redu dve nad vse važni vprašanji:

1. Konference bodo sklepale o smereh za nadaljnjo akcijo za sanacijo delavskega pokreta.

2. Zavzele bodo stališče, k političnemu položaju, ki je nastal po izvršenih volitvah.

I.

Glede akcije za sanacijo delavskega pokreta je našim čitateljem znano, da je naše načelstvo sporočilo »Naprejevi« skupini konkretne predloge za zedinjenje obeh strank v eno enoto. Ta predlog smo objavili pretekli teden in je vzbudil med delavstvom mnogo komentarjev in odobravanja.

Organizacije čakajo z zanimanjem na odgovor od strani »Naprejevcev«. Zaenkrat tega odgovora še nismo sprejeli in tudi ni bil objavljen v »Napreju«.

Okrožne konference se bodo morale posvetovati, po kateri poti bo najhitreje doseči zedinjenje v slučaju ugodnega odgovora. Morale bodo pa tudi sklepati o našem nadaljnjem zadržanju v slučaju, da bo odgovor odklonilen.

pripravlja načrt za socializacijo Trboveljske družbe. Za njegovega pomočnika je imenovan Avgust Praprotnik, ki Trboveljsko družbo najbolje pozna.

Ljubljana. Novo imenovani minister za saobračaje ekselencja Deržić odpotuje danes s posebnim vlakom na prvo sejo vlade, ki se vrši že v Zagrebu. Deržićovo imenovanje za ministra je prišlo čisto nepričakovano. Pred odhodom g. ministra je imel vaš dopisnik priliko spregovoriti z njim par besedi. Gospod minister je rekel, da je sedaj zadovoljen, ker je vendar enkrat zmagala ideja sporazuma za sestavo vlade ter da upa, da se bo ta vlada držala vsaj kakih 50 let.

Ljubljana. Med komunisti je hud spor za ministrska mesta. Po ključu pripade komunistični stranki ministrstvo financ in notranjih zadev. Najresnejši kandidat za ministra financ je K. Gostinčič pl. Anin, minister notranjih zadev pa bo nek sodrug iz Zagreba. Lemeževu krilo namerava iz stranke izstopiti, ker

niso tudi socialisti zastopani v novi vladi.

Maribor. Železničarji iz delavnice južne železnice so priredili danes slavnostno manifestacijo, ker je njih poslanec Stipica Radič postal šef nove vlade. Pričakovati pa je, da bodo imeli jutri, na pepelnico sredo, vsi priličnega mačka.

Beograd. (Od našega posebnega gospodarskega dopisnika.) Nekemu članu ljubljanskega borznega sveta je uspelo, da je še pod prejšnjo vlado izposloval od finančnega ministra odlok, da morajo vse banke zakajene svetilke očistiti, da bodo bančni klijenti boljše videli, kako jih banke gulijo. Bati se je, da bo novi finančni minister to odredbo ukinil.

Sp. Šiška. Izvršni odbor Bernotove stranke, ki je za princip javnosti in proti vsaki tajnosti, je danes v slavnostni seji sklenil, da se njegovo tajništvo imenuje odslej javništvo.

Ljubljana. Da bo malo izpremembe v karikaturah ljubljanskih

LISTEK.

Najnovejše politične vesti

od 24. febr. 1925.*

Beograd. Dolgotrajna državna kriza je konečno rešena. Vlada je danes poveril sestavo nove vlade Stipici Radiću, ki bo še v teku današnje noči sestavil svojo vlado.

Beograd. Vlada Stipice Radića bo sestavljena iz zastopnikov vseh strank, ki stoje na stališču državnega edinstva in centralizma, to je Radičevcev, Turkov, dela radikalov in komunistov ter nar. socialcev. Parlament bo razpuščen in se vrše nove volitve 29. t. m. Vlada računa na sigurno večino, ker bo izvedla še svobodnejše volitve kot P.-P. režim.

* Za istinitost teh vesti ne prevzame uredništvo nikakega jamstva, kajti na tak dan kot je pustni tork uredništvo ni v stanu presojati razpoloženje svojih brezštevilnih dopisnikov. Uredništvo.

Beograd. Kakor čujem bo nova vlada ukinila ministrstvo za socialno politiko, ker so z vpostavitvijo novega režima rešena vsa socialna vprašanja.

Zagreb. Vlada se je danes prijeljal z areoplanom v Zagreb, svojo novo prestolnico. Navdušenje velikansko. Govori se, da bo dala nova vlada Beograd razrušiti, da uniči korupcijo v državi.

Reka. Ob pozni nočni uri sta preletela jugoslovansko mejo Pašić in Pribečević, ki sta — brez potnih listov — na begu v inozemstvo.

Beograd. Nova vlada je dala dr. Korošca zapreti radi suma veleizdaje, ker trdi, da pripada Prekmurje Sloveniji.

Beograd. Za velikega župana v Kurji vasi je imenovan Albin Prepeluh, v Udmatu pa Jaka Žorga. Ostala imenovanja velikih županov se izvrše še to noč.

Beograd. V vlado Stipice Radića vstopi tudi dr. Zerjav; obdrži portfelj ministrstva za šume in rude ter

Okrožne konference se bodo vršile:**V nedeljo, 1. marca ob 9. uri dop.:**

V Mariboru za mariborsko okrožje v Ljudskem domu na Ruški cesti;

V Prevaljah za prevaljsko okrožje z Zadrugom domu v Prevaljah.

V nedeljo, 8. marca ob 9. uri dop.:

V Celju za celjsko okrožje. Lokal bo označen na vabilih;

V Trbovljah za rudniške revirje in bližnje kraje v Delavskem domu v Trbovljah.

V nedeljo, 15. marca ob 9. uri dop.:

Na Jesenicah za gorenjsko okrožje v Delavskem domu na Savi.

V nedeljo, 22. marca ob 9. uri dop.:

Ljubljansko in tržiško okrožje v Ljubljani. Lokal bo označen na vabilih.

Dnevni red teh konferenc bo:

1. Poročilo o političnem položaju.

2. Konsolidacija delavskega pokreta v Sloveniji.

3. Bodoče akcije.

4. Organizacije in tisk.

5. Slučajnosti.

Referente za konference določi ožje načelstvo stranke v Ljubljani.

Pristop na konference imajo vsi odborniki in zaupniki naših krajevnih organizacij in stranke. Vabljeni so tudi zaupniki iz krajev, kjer so politične organizacije še le v snovanju. Dostop imajo tudi oni pristaši drugih delavskih skupin, ki žele sodelovanja za ozdravitev delavskega pokreta Slovenije. Za vabila naj se zglase pri pokrajinskem tajništvu naše stranke ali pa pri kakšni krajevni organizaciji naše stranke.

Okrožnim konferencam bo predložena silno važna tvarina, zato prosimo vse odbornike in funkcionarje, naj se jih z vso gotovostjo udeležijo.

Čas hiti, nove akcije so na vidiku!

Občinske volitve v Ljubljani.

V Ljubljani, dne 22. II. 1925.

Pokrajinskemu odboru SSJ.

v Ljubljani.

Dragi sodrugi!

Podpisana krajevna politična organizacija prijavlja, da je za volitve v ljubljanski občinski svet, ki se vrše dne 18. III. t. l., vložila skupno kandidatno listo z SLS, NSS, SKS, s skupino dr. Ravniharja in s skupino Davidovičevih demokratov.

Pri tem so jo vodili sledeči nagibi:

Demokratska stranka je pri prvih občinskih volitvah, ki so se vršile po prevratu, izgubila večino v ljubljanskem občinskem svetu. Od takrat dalje neprestano zlorablja svoj vpliv pri centralni vladi in skuša z nedemokratskimi in absolutističnimi sredstvi doseči svoj namen, namreč izključno oblast v ljubljanski mestni občini in njenih gospodarstvenih ustanovah.

Potem je dosegla že dvakrat zaporedoma brez vsakega važnega razloga razpust pravilno izvoljenih občinskih svetov, prvič pod ničevo pretvezo, da so se preveč zvišale plače mestnih uradnikov in delavcev, drugič pa s trditvijo, da je občinski svet pospeševal komunistična stremjenja.

Pri razpisu predstojećih volitev v občinski svet pa se je poslužila nespodobnega manevra. Določila je zadnji dan za vlaganje kandidatnih list na dan volitev v narodno skupščino in je pri tem na nezakonit način še skrajšala že itak kratek rok za vlaganje kandidatnih list. Svoje sovražno stališče napram delavskim volivcem pa je zavzela s tem, da je proti običaju razpisala volitve na delavnik, da bi kar največ delavcev zadržala od izvrševanja volilne pravice.

vodilnih dnevnikov, sta se uredništvu »Jutra« in »Slovenca« domeni-li, da bo odslej prinašalo »Jutro« karikature dr. Korošca, »Slovenec« pa karikature dr. Periča. Med socialisti vlada zaradi tega dogovora veliko veselje.

Zagreb. Danes je prišel v centralo Slavske banke nek človek iz Ljubljane, ki je napravil silovit kravaj, ker mu banka ni hotela izplačati zneska 7.000.000 Din. Neznani individij je grozil Žerjavu in Praprotniku, češ da sta ga ogoljufala. Na policiji se neznanca identificirali za socialista dr. Koruna, ki je — sklicujoč se na »Slovenca« in Novo pravdo — zatrjeval, da mu Slavska banka ta znesek dolguje za soc. stranko, ki jo je Žerjavovcem prodal.

Jesenice. Juriju Jeramu, strojevodji v jeseniški tovarni, se je posrečil izum, ki utegne povzročiti prevrat v mašinski tehniki. Podrobnosti izuma drži iznajditelj še v tajnosti (čeprav je za javnost), vendar smo izvedeli, da obstoji bistvo iz-

Tako je demokratska stranka do danes iz strankarskih interesov kršila načela demokracije in izigravala avtonomijo ljubljanskega mesta in ni dopuščala, da bi Ljubljana prišla do trajne redne občinske uprave.

Proti temu moramo protestirati, ker so s tem prizadeta temeljna načela socialističnega programa. Pri takem položaju smo se imeli odločiti, ali naj postavimo za predstojec občinske volitve samostojno listo, in s tem ob sedanjem volivnem redu samo pomagamo stranki, kateri naj bi veljal naš protest, da z našo pomočjo doseže tisti namen, ki ga dosedaj ni mogla doseči s svojim nasilnim in nedemokratskim početjem.

Mi smo mnenja, da bolje sledimo tradicijam socialne demokracije, ako po svojih močeh pomagamo, da nedemokratske in absolutistične tendence ne zmagujejo.

Zato smo sestavili skupno listo z vsemi drugimi opozicijskimi strankami, izvenški komunistov. Delegati komunistov pa so izjavili, da bodo v znak simpatije svojo listo vezali z našo skupno listo.

Pač pa smo si pridržali popolnoma programatično in akcijsko svobodo v bodočem občinskem svetu in v tem oziru nismo niti sami prevzeli nikakih zavez in tudi od drugih nismo zahtevali nikakih obljub.

S končanimi volitvami razpade skupna lista in naloga podpisane krajevene organizacije bo, da po organizacijskih predpisih določa smer in taktiko v bodočem ljubljanskem občinskem svetu.

Prosim, da vzamete v smislu strankinega pravilnika to naše poročilo na znanje.

Sodružni pozdrav!

Za upravo krajevene politične organizacije SSJ v Ljubljani.

najdbe v tem, da se bodo mašine s dolgovoznim prigravarjanjem in prepričevanjem spravile in obdržale v teku. Za mašiniste bodo zato odslej potrebni samo dobri govorniki, kakor je izumitelj sam.

Ljubljana. Filipu Uratniku se ni na današnji dan posrečilo skleniti nikakega kompromisa, kar se doslej še ni nikdar zgodilo.

Celje. Danes se je vršil tukaj velik dvoboj med pekovskim mojstrom Korenom in strokovnim tajnikom Leskošekom. Leskošek je bil v dvoboju ves posut z moko, Koren pa z blatom.

Mežica. Za vel. župana v Mežici je imenovala nova vlada v znak priznanja, ki si ga je pridobil za razširjanje radičevstva na Koroškem, Vinko Möderndorferja.

Maribor. Tu se je začelo danes zborovanje društva Ostrih Rezačev, na katerem je glavni referent nek Franc Svetek iz Ljubljane. Govori že 10 ur, bo pa govoril najmanj še 10 in sicer za omiljenje društvene taktike.

Stoji, stoji tam Beli grad,
v njem drugih smo takoj navad,
dekleta lepa ta, naj bog živi,
tak — centralizem nam sree mladi!

Tedenske vesti.**HJALMAR BRANTING.**

Vodja švedske socialno-demokratske stranke in bivši ministrski predsednik švedske socialistične vlade je po večmesečni bolezni v torek 24. t. m. preminul.

Sodrug Branting je bil eden izmed najagilnejših in najizobraženejših propagatorjev internacionalnega socializma. Bil je cel čas član vodstva socialistične delavske internacionale in je užival v socialističnih vrstah cele Evrope veliko spoštovanje. Rojen je bil 1860. Po izvršenih študijah se je posvetil novinarstvu in politiki. Pristopil je k socialno-demokratski stranki, ki je bila v tistih časih še v povojih. Leta 1897. je bil izvoljen v parlament in je bil od takrat nepretrgano poslanec.

Med vojno je prevzel finančno ministristvo. Po vojni, ko je socialistična stranka precej narastla, je na skoro brez presledka upravljal posle ministrskega predsednika. Pred par meseci ga je prisilila bolezen v bolniško posteljo, kateri je sedaj podlegel. — Slava njegovemu spominu!

PREDSEDNIK NEMŠKE REPUBLIKE S. EBERT ZBOLEL.

Iz Berlina prihajajo poročila, da je zbolel na vnetju slepiča predsednik nemške republike s. Ebert, ki je kakor znano član nemške socialno-demokratske stranke. Naknadne vesti poročajo, da je izvršena operacija srečno potekla in se njegovo zdravstveno stanje trajno boljša.

RAZMERE V ITALIJI.

Mussolini je dobil influenco, o kateri pravijo, da je precej podobna Paščevemu obolenju, ki nastopi redno takrat, kadar ne gre vse po notah. Posle ministrskega predsednika vodi sedaj notranji minister Federzoni, ki ima pred vsem brige z novim volivnim redom, ki bo objavljen že prihodnje dni in bo stopil s tem v veljavo. Svoječasno smo že poročali kako je ta volivni red sestavljen. Kdaj se bodo vršile nove volitve je še popolnoma negotovo in je polemika o tem vprašanju v polnem teku. Gotovo je samo eno, da bodo takrat, ko se bo zdel Mussolini najugodnejši trenutek, da stre opozicijo.

Opozicija, ki se še vedno ne udeležuje parlamentarnega dela vstraja prej ali slej na stališču, da bodo volitve le tedaj svobodne, če jih ne bo vodila fašistovska vlada. Seveda je to zaenkrat le zahteva, ki nima upanja na uspeh, ker ne stoji zanjo dovolj moči, da jo izvede. Fašizem se baha, da je od tedaj ko so izstopili še zadnji nefašisti iz njihovega parlamentarnega kluba še močnejši, ker je enotnejši in borbenejši. Na drugi strani je pa sestavljena opozicija iz skupin, ki so si tako različne, kakor je različna cela opozicija do fašizma. V opoziciji se nahajajo od liberalcev, ki so še včeraj podpirali Mussolinija, preko raznih socialističnih skupin do komunistov, ki so prilično tako razpoloženi in nepreračunljivi kakor naši radičevci in naši komunisti. Igrajo dvolično vlogo in skušajo ob istem času ko pomagajo rušiti fašistovski režim obenem po sistemu celice razrušiti tudi socialistično stranko, ki vodi najkonsekventnejšo borbo proti režimu! Prav kakor pri nas. Povrh imajo pa fašisti v rokah še oborožno moč, če ne toliko državne vojske, pa vsaj milico, ki se jim za enkrat še brezpogojno pokorava.

Opozicija skuša parirati fašistovsko nasilje, da si uvede enotno borbena taktiko in, da prenese svojo parlamentarno akcijo med množice. Kako se bo to obneslo še ni gotovo, ali za tako akcijo je treba brezpogojne medsebojne lojalitete opozicijskih strank, kar bo pa težko dosegljivo, če upoštevamo njen sestav.

Fašisti se te slabosti zavedajo, zato so dobili novega poguma in groze, da bodo razveljavili vse mandate opozicijskih strank.

Homatije v Bolgariji.

Večkrat smo že poročali v našem listu o razmerah, ki prevladujejo v Bolgariji. Dokler je bila na površju zemljoradniška vlada, kateri je predsedoval odločni in avtoritativni Stambolinski, so se razmere vsaj za silo urejale. Odkar je pa vojaška revolta pod vodstvom sedanjega min. predsednika Cankova odstranila zemljoradniški režim in umorila Stambolinskega, so pa v Bolgariji umori, naboji in revolte na dnevnem redu. Te revolte so zadobile zlasti zadnje tedne tako ostrino, da je bila vlada prisiljena

proglasiti nad več provincami, zlasti obmejnimi preki sod. Poročila, ki prihajajo iz Bolgarije — ki so pa zelo nezanesljiva — opisujejo revolte kot čin komunističnih rovarij. Na drugi strani pa vedo povedati, ta poročila, da se pojavlja tudi med oficirji veliko nezadovoljstvo in sicer dolže oficirji vlado, da je premalo odločna napram levičarskim elementom. Pred dnevi so baje zaprli okoli 40 oficirjev, ki so kovali zaroto za odstavitev sedanje vlade in upostavitev energičnejše.

Bodoča vojna na Tihem oceanu. Svetovno časopisje, zlasti ameriško in angleško se peča zadnje tedne zelo intenzivno s pogodbo, ki so jo baje sklenile Rusija, Japonska in Kitajska za dobo 30 let. Vse tri države se po tej pogodbi zavezujejo si medsebojno pomagati v slučaju napada od strani Amerike, Anglije ali Francije. Rusija se obvezuje v slučaju napada na Kitajsko priskočiti na pomoč z 200.000 vojakov. Japonska se obveže zgraditi Rusiji Vladihostok v vojno oporišče, ter prispevati 6 odstotkov gradbenih stroškov. Mirovno stanje kitajske armade se ima dvigniti na 800.000 mož. To novo armado bodo pa izvežbali Rusi in Japonci v enaki meri. Kitajska bo nabavljala vojni material izključno od Rusije in Japonske in sicer od prve eno in od druge 3 četrtine. — Blok teh treh držav bi pomenil zvezo 600 milijonov ljudi, to je tretjino vsega človeštva. Za enkrat ne razpolaga ta zveza z vojaškimi, zlasti ne z industrijskimi sredstvi, vendar se to dejstvo v desetletjih lahko do dobra spremeni. Na drugi strani pa razpolaga ta blok z silnim človeškim materialom in velikim prirodnim bogastvom, tako, da ni čuda, če gledajo zlasti amerikanci z vso skrbjo v bodočnost. Znano je dejstvo, da imata zlasti Japonska in Kitajska silno potrebo po izseljevanju zlasti v Ameriko in ameriške in angleške kolonije, ki niso goste obljubene in so za ta plemena tudi klimatično privlačne. Vendar se Angleška zlasti pa Amerika dotoka rmenih ljudi tako bojita, da je zlasti Amerika celo z zakonom prepovedala vsako priseljevanje rumene rase, že naseljenim pa je odvzela celo možnost, da bi smeli kupiti bodisi posestvo, trgovino ali obrt. Spor se vedno poostruje in že se pojavljajo kliči po vojni zlasti pri amerikancah. Ta vojna — če izbruhne po svoji velikosti in krutosti, gotovo ne bo zaostajala za svetovno vojno in je tudi vprašanje, če se ne bo raztegnila čez cel svet, kajti

razne države so tako odvisne druga od druge, da ena drugo potegnejo v vojni metež. Socialistični proletarijat, združen v svoji londonski internacionali bo moral potrojiti svojo mirovno propagando.

Klerikalni magnatje mečejo delavske družine na cesto! Pod tem naslovom prinaša D. K. list poročilo, ki kaže, — če je resnično — kako zelo smo imeli prav v naših napovedbah o stanovanjskem zakonu. To poročilo se glasi: Mi smo pred 8. febr. opozarjali vse stanovanjske najemnike, naj ne glasujejo za demokrate in klerikalce, ker ti zastopajo hišne posestnike, ki bodo po 8. febr. začeli metati ljudi na cesto. In ni se pretekli teden dni po volitvah, ko je znani klerikalni magnat in tovarnar Pollak odpovedal dvanajst delavskim družinam stanovanja, češ da jih bo rabil sam zase. Prizadete družine bi se morale po Pollakovem sklepu izseliti do 1. maja. To je klerikalizem, to je krščanska socialnost v praksi! Pa večina delovnega ljudstva je ne spozna, preden je ne občuti na svojih plečih. Pobožnemu Pollaku bodo sledili drugi klerikalni in demokratiški hišni posestniki. Kajti volitve so končane in gospoda si misli: Frnikulec smo že nalovili, sedaj zopet lahko tepemo delovno ljudstvo.

Nova izdaja. Komun. »Kmetško-delavski list« je zopet odkril »socialpatriotsko« izdajstvo, tokrat v Zagrebu. Pravi, da je to izdajstvo podobno onemu v Brodu. — Ako ne bi bilo pripombe da je to novo »izdajstvo« podobno onemu v Brodu, bi se bili obrnili v Zagreb po informacije kaj in kako je s to stvarjo. Tako nam pa tega ni treba, ker smo v 49. števil. Socialista, z dne 5. dec. lanskega leta z neovrgljivimi dokumenti dokazali, da so vse tisto storili Neživisneži, kar so potem obdolžili naše sodruge. V notici »Prva bomba« smo stvar podrobno dokazali in povedali, da je ves dokazilni material vsakomur na ogled v tajništvu Strojovne komisije. — Na te ugoditve je Kmetško delavski list molčal. — Če govori sedaj o novem izdajstvu, ki je podobno prejšnjemu, potem ugotavljamo, da so tudi to izdajstvo izvršili komunisti in sedaj pišejo, da so krivi naši sodrugi!

Čaruga obešen. Kakor poroča časopisje, je bil v petek zjutraj obešen znani slavonski ropar Jovo Čaruga skupno s svojim pajdašem Prpičem. Podrobnosti še niso znane.

ljenje naših smernic, kajti v načelstvu smo bili le 3 od opozicije in 6 od prejšnjega načelstva.

Bilanca.

Če si ogledamo nekoliko števil v računu zgube in dobička in bilance za leto 1923-24, potem lahko presodimo v koliko se je stanje zadruge zboljšalo ali poslabšalo. Predvsem vas opozarjam, da je bilo leto ludo preizkušnja za vse gospodarstvo in tudi za zadruge. Letošnje leto je bila doba bankrotov in konkurzov in s tega vidika je treba ocenjevati našo bilanco, ki je v splošnem ugodna.

Proti finančni odvisnosti.

smo se borili pred vsem s tem, da smo v tisku in na nešteti shodih propagirali hranjenje v hranilnem oddelku zadruge in s vplačevanjem polnega deleža. Pri vsaki priliki smo odkrito povedali vsemu članstvu, da je edina pot za demokratizacijo zadruge, če izpodrine članstvo izposojen obraten kapital s svojim lastnim denarjem. Tega nismo delali iz sovraštva do kakih oseb ali zavodov, ki so nam obratni kapital posojali, temveč iz principa, ker morajo imeti zadruge svoj lastni zadružni obratni kapital. Vzgojno je za člane, če se jim pove, da imajo možnost odločevanja samo o denarju, ki so ga sami vložili, dočim so odloča pri izposojenem kapitalu vedno tudi kreditodajalec — taka je pač praksa v kapitalističnem gospodarstvu!

Naše delo je bilo kronano s precejšnjim uspehom, kajti v preteklem letu je zbrala zadruga 1 milijon 754.005 Din ali

za 7 milijonov kron

lastnih novih hranilnih vlog. Tudi račun deležev in pomožnega sklada se je povečal letos za 472.794 Din, kar je prav lep napredek.

Zalibog se na drugi strani članski dolgovi požrli to, kar se je pridnostjo pridobilo. V gorenjskem okrožju se to zlo ni razpaslo ali po drugih krajih precej. Ker člani po nekaterih krajih ne plačujejo sproti, kar kupijo, zato se je zvišala zaloge za okroglih 2.700.000 Din, v kateri so prištet članski dolgovi. Ta okoliščina je vzrok, da se izposojeni obratni kapital ni zmanjšal. Zato najdemo v prometnem računu še zmeraj 1.605.810 Din, ki smo jih morali plačati kot obresti za izposojen obratni kapital. Ta izdelek mora postopoma izginiti in povedati bo treba z vso ostrino navzgor in navzdol, da ni mogoče nikomur kreditirati, dokler je zadruga sama odvisna od kreditov in ničesar kupiti, kar ni nujno potrebno, vse dotlej, da bomo razpolagali z lastnim obratnim kapitalom. S tem pa ne mislim zastopati mnenja, da zadruga ne bi smela v kulturne in prosvetne namene žrtvovati primernih zneskov, nasprotno, te žrtve je zadruga dolžna donosati pokretu, da poglobi s tem smisel za zadružno idejo.

Plače uslužbencev

so znašale 2.301.509 Din. Ta znesek je za naš promet mnogo prevelik. Pri tem pa ne mislim, da so uslužbenec predobro plačani. Nasprotno, 2 tretjine uslužbencev je preslabo plačanih! Tu bo treba stremeti za tem, da se poslovanje poenostavi, da bodo zadostovale 2 tretjine uslužbencev, kar bi odgovarjalo našemu prometu. Tiste uslužbenke pa, ki preostanejo, pa moramo dobro plačati. Seveda je redukcija uslužbencev v času sedanje brezposelnosti

zelo mučen posel, in bo treba gledati, da se jim po možnosti preskrbi kake druge službe, ali zahtevati od zadruge, da trajno nosi to breme, bi se pa reklo, pehati zadrugo v absolutno odvisnost svojih kreditodajalcev.

Upravni stroški.

so v razmerju s prometom istotako mnogo preveliki. Svota 1.107.503 dinarjev moramo za prihodnje na vsak način zmanjšati. Treba bo preiskati, v koliko nimajo morda prav tisti zadružniki, ki se pritožujejo nad prevelikim centralizmom in birokratizmom v zadrugi. Zavedam se da vodi prevelik centralizem nujno v birokratizacijo in okostenelost in nekatere simptome te bolezni je opaziti tudi pri naši zadrugi. Seveda je to stvar stalnega razvoja v zaželjeno smer, kajti preurediti poslovanje z enim samim dekretom, bi se reklo ustvariti zmešnjavo, ki bi še več škodovala.

S. Svetek je na kratko opisal še nekatera druga vprašanja, nakar je zaključil svoj govor s pozivom, naj članstvo tudi v bodočem letu podpisa smernice, ki jih je navedel in ki jih je v preteklem letu zastopala pred vsem opozicija v načelstvu.

Nato se je priglasi k besedi s. J. Jeram, ki je izvajal:

Smer, ki jo zastopa sodr. Svetek odobravam, v kolikor hoče s pozitivnim delom osvoboditi zadrugo škodljivih vplivov. Glede postavke plač je treba omeniti, da sta dva dela uslužbencev slabo plačana, dočim je tretji del, zlasti višji funkcionarji, nesorazmerno dobro odškodovan za svoje delo. Želim tudi pojasniti, kaj je s tajnimi pogodbami nastavljenec v načelstvu, in v kakem stanju je vprašanje službene pragmatike za uslužbenke, ki bi morala že s 1. avgustom stopiti v veljavo. Prosim referenta, da nam ta vprašanja podrobno pojasni. Glede pomanjkanja sodelovanja vodstva s članstvom zadruge, ki je bilo prejšnja leta skoraj popolnoma ukinjeno — se z referentom strinjam, da je treba to vrzel stalno spopolnjevati. Kakor odobravam, da se je letos izdal tiskan izkaz o stanju hranilnih vlog, kar pomeni za me napredek v pravcu načela javnosti, tako bomo mi stremeli tudi v bodoče, da se vse poslovanje zadruge razvije v tej smeri, da bodo člani o vseh podrobnostih stalno poučeni. To je potrebno tudi zato, da se gospodarska izobrazba med člane čimbolj razširi. Tudi krajevni odbori bi lahko mnogo pripomogli, da se delokrog članstva razširi, kajti oni imajo vendarle precej upogleda v gospodarska vprašanja zadruge.

S. Svetek je na stavljen vprašanja odgovoril naslednje:

Na vprašanje s. Jerama glede t. zv. tajnih pogodb moram odgovoriti, da se more to vprašanje rešiti le s sodelovanjem prizadetih funkcionarjev. Gotovo je edino pravilno, da se njihovi odnosi z zadrugo uredijo s kolektivno pogodbo in da se odpravijo sedanje pogodbe z vsakim posebej. Vendar je odvisno v prvi vrsti od prizadetih članov načelstva samih, da pristanejo na nove pogodbe, kajti sedanje njihove pogodbe so pravno veljavne in jih je mogoče nadomestiti s kolektivno pogodbo le, če vsi prizadeti na to pristanejo. Eden izmed njih je na ta predlog že pristal in je svojo sedanjo pogodbo prostovoljno uničil. Smatram, da bodo tudi ostali storili tako, čim dobe uverjenje, da niso

Zaupniki, udeležite se polnoštevilno okrožnih konferenc.

Gospodarstvo.

K članskim zborom Konzumnega društva za Slovenijo.

Preteklo nedeljo se je vršilo že več članskih zborovanj v gorenjskem okrožju, kjer se je podrobno razpravljalo o položaju in nalogah te naše zadruge. Zlasti na Jesenicah-Sava se je vršila temeljita debata, ki je zelo poučna, zato prinašamo v glavnih obrisih govor referenta s. F. Svetka in pa debatni govor s. J. Jerama, ki je zastopal mnenje t. zv. »Naprejeve« skupine.

Referent s. Svetek je izvajal:

Na lanskem kongresu Konzumnega društva se je pojavila močna opozicija, ki je bila s poslovanjem vodstva zadruge zelo nezadovoljna. Na letošnjem zboru bo treba torej pregledati, če se je poslovanje v tem letu zboljšalo in v koliko se je zboljšalo, če se ni zboljšalo, zakaj se ni in kako so se udeleževali na lanskem obnem zboru izvoljeni zastopniki opozicije v vodstvu zadruge.

Lansko leto smo pred vsem kritizirali vodstvo zato, ker ni za izvršitev svojih ukrepov iskalo zaslonbe v članstvu in zato, ker je osamilo zadružni pokret od ostalega delavskega pokreta. Vse debate in vsa stremjenja opozicije so se sukala v

glavnem okoli vprašanja, kako spreminiti pravila in vodstvo, da bo upostavljena trajna vez v delovanju vodstva s stremljenjem članstva in ostalim delavskim pokretom. Nezadovoljni smo bili tudi z nerešenim vprašanjem pragmatike nastavljenec, in s kreditno odvisnostjo zadruge od kreditodajalcev.

Mene samega je spravila v skrajno opozicijo debata na predlanskem obnem zboru, kateri sem prisostvoval kot poslušalec. V tej debati so me argumenti, s katerimi je zagovarjala večina takratnih delegatov predlog naj se zadruga osami od ostalega delavskega pokreta — uverili, da se polasča zadruga nekaj egoističen trgovski element, ki ne razume velikega poslanstva delavskih zadrug v splošnem gibanju proletarijata. Zato sem opozoril vse sodruge, ne samo svoje politične prijatelje, temveč tudi one iz desne in leve, na to nevarnost. Tako se je na lanskem zboru uveljavila opozicija in izvolila 3 svoje predstavnike v sedanje načelstvo. Nočem trditi, da je prejšnje vodstvo namenoma jadrlo v smer, ki nam ni ugajala, kajti sicer bi nam tudi v tem poslovnem letu lahko preprečila uveljav-

Vse pere z „Zlatorog“ milom!

ZLATOROG
MARIBOR

Vse pere z „Zlatorog“ milom!

stremjenja za odpravo pogodbe na-perjena proti njim kot osebam, ampak da je to vprašanje, vprašanje principa.

Službena pragmatika do 1. avgusta ni bila izgotovljena, nekaj vsled prezaposlenosti načelstva, na drugi strani so pa tudi uslužbenci vložili svoj predlog šele zadnji dan julija. Načelstvo je prve dni avgusta naprosilo mene naj predloženi projekt preštudiram in izdelam primeren načrt za pragmatiko. Načrt, ki so ga predložili uslužbenci sem razposlal na krajevne odbore, da zavzamejo svoje stališče. Tako je poteklo nekaj tednov. Že, ko je bil dober del pragmatike izgotovljen in to v sporazumu z referentom uslužben- cev, so prišli neki krogi, — ki se ne- vem iz kakih vzrokov boje mojega dela — z gonjo, ki je imela povsem osebni značaj. (Medklici: Moral bi vstrajati!) Sicer se teh kritik nisem ustrašil ali bil sem mišljenja, da ne smem dopustiti, da bi se polemika o delu za zadrugo prenesla na osebni, postranski tir. Mesto da se deba- tira o moji osebi, ali sem res na lan- skem kongresu bil le zato v opozi- ciji, da se pririnem h »koritu«, sem hotel polemike o principih, ki jih hoče opozicija uveljaviti v zadrugi, predvsem o naši zahtevi, da imej edino članstvo zagotovljen odloči- len vpliv na to naše največje za- družno podjetje, zato sem podal ostavko na svoje mesto.

Če se je na pragmatiki kasneje kaj delalo ne vem, ker sem bil med volivno borbo odsoten iz Ljubljane, vem pa, da pragmatika še ni goto- va in so me nekateri člani načelstva na zadnji seji pozvali, naj bi to delo nadaljeval.

Mišljenja sem, da bo najboljša, če se o teh stvareh pogovorimo na kongresu, zlasti službena pragmati- ka bi bila avtoritativnejša, če jo sklene in odobri sam kongres. Na splošnem se je treba zavedati, da so sedaj težki časi za vsako go- spodarsko podjetje in da je treba očuvati zadrugo pred kako razkro- jevalno politiko. Problemi, ki jih je obravnaval s. Jeram zamorejo biti predmet temeljite diskuzije, zato se tudi strinjam s predlogom, da izvolite komisijo za proučavo toza- devnega materiala. Stremeti mora- mo vsi za tem, da pritegnemo k so- delovanju za zadrugo vse delovolj- ne člane, kar bo v prospeh zadruga in da vse napake, ki jih kot take spoznamo, odpravimo le z pozitiv- nim in lojalnim sodelovanjem v za- drugi.

DOPISI.

Mežica. Končno smo prišli tako daleč, da nas zmerja človek, ki je šele povohal v socialistično gibanje s psovki **duševno omejeni kre- teni**, in ki si upa zapisati **da je 70 odstotkov proletariata mežiške do- line orijentiranih po vzoru caristič- nih hlapcev!** Globoko je padel nek- daj socialistični list »Naprej«, ki sprejema te vrste dopise in jih povrh priobčuje še brez podpisa dopisnika. — Potem naj se uredni- štvu nikari ne čudi, če takega lista delavci nočejo naročiti in če ga po- šiljajo nazaj.

Op. ur. Mi smo ta dopis skraj- šali, ker smatramo, da ni primeren čas za medsebojne preklarije. Pri- občili smo le gola dejstva, katerih pa v resnici ni mogoče pustiti neob- javljenih.

Česa so nas naučile zadnje vo- litve? Tako se vprašuje v zadnjem uvodniku »Napreja« s. A. Leskov- šek. Sicer priznava, da razceplje- nost zelo škoduje — prihaja pa do zaključka, da je treba za zedinjenje napisati — pristopno izjavo. Sicer tam ni jasno povedano, kaj misli s to svarjo, ali naj mi podpisemo nji- hove pristopne izjave ali naj oni naše. Treba je pa povedati, da ne bi bilo niti eno miti drugo — zedi- njenje — temveč — premaganje. Mi njih k temu ne silimo, da bi pod- pisali naše pristopne izjave, če pa misli s. L. da naj bi podpisali mi njihove, potem mu bo pa že treba povedati, da je gora vendarle večja kot prerok. — Sicer pa obžalujemo, da izpada zopet proti nekaterim našim članom, kar je zanj, kot stro- kovnega tajnika jako neprimerno.

Književnost.

Zadruga »Delavsko kmečke Ma- tice« je izdala dve lični, na dobrem papirju in modernimi platnicami knjižici in sicer: **Maksim Gorkij »Deveti januar«**, črtica ki slika do- godke 1905. leta v Rusiji, ko je pop Capon peljal delavstvo pred carsko palačo in so jih tam sprejemale kroglice in kosaške sablje. Knjige krasita tudi dve sliki. Cena je 7.50 Din. Dobiva se v založništvu »De- lavsko-kmečke Matice« v Ljubljani in po vseh knjigarnah.

Druga knjižica: **Dr. Koralnik »Zaprta vrata«** je enodejanka, v kateri se drastično slikajo indijske kaste in Brahmistični vzgled na posmrtno življenje ter borbe naj- bolj zavrnjenih, ki so brez kaste, za

svoje človečanske pravice. V tej knjigi je tudi govor indijskega mo- dreca Svami Vivekanande »Bog in človek«. Knjiga stane 7.50 Din in se dobiva v založništvu in po vseh knjigarnah.

Iz stranke.

MESEČNI OBRAČUNI.

V prihodnjih dneh razpošljemo na vse krajevne organizacije tabelo vplačanih prispevkov in pa število članov po posameznih organizaci- jah.

Vse krajevne organizacije opo- zarjamo na to, da izvrše pravočas- no svojo dolžnost.

Tisk. Nekateri organizacije ne posvečajo tisku tiste pažnje, ki mu vsled važnosti za vzgojo delavstva gre.

Funkcionarji na delo, pojdite med svoje člane, ki še niso naročni- ki, da jih pridobite.

Z listom se širi socialistična ide- ja in pa pridobi vpliv na javno živ- ljenje. Sodrugi zaupniki, posvečaj- te največjo pažnjo razširjavi naše- ga tiska. Naša skupna parola mora biti v vsako delavsko hišo »Sociali- sta«.

Naročilni listi. Pred kratkim smo razposlali na vse krajevne or- ganizacije naročilne liste za naro- čanje znamk pri Pokrajinskem taj- ništvu.

Prosimo vse organizacije, da se poslužujejo le teh naročilnih listov, ker nam v nasprotnem slučaju ovi- rajo redno in hitro poslovanje.

Okrožne konference. Na vse kra- jevne organizacije smo razposlali okrožnico v zadevi okrožnih konfe- renc, ki se vrše na sedežih naših okrožij.

Opozarjamo na važnost teh kon- ferenc in prosimo, da pošljejo or- ganizacije svoje delgate na te konfe- rence.

Krajevni organizaciji v **Šoštanju** in **Velenju** naj se udeležita konfe- rence v **Celju**, ker je bolj prikladno vsled železniške zveze kakor pa v Prevaljah.

VABILO

na redni letni občni zbor ljubljan- ske »Svobode«, ki se vrši v sredo, dne 25. marca 1925 ob 7. uri zvečer v gostilni »pri Novem svetu« (Pre- šernova soba) na Gosposvetski cesti.

Dnevni red:

1. Poročilo predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.

4. Poročilo nadzorstva.
 5. Volitev novega odbora.
 6. Volitev zastopnikov v odseke.
 7. Raznoterosti.
- Posebni vabil se ne bo razpo- šiljalo. Izkaznico je prinesiti s se- boj.

Opomba. § 19. podružničnih pra- vil:

Glasovalno pravico na občnem zboru imajo le oni člani, ki so po- ravnali članarino do zadnjega me- seca pred občnim zborom.

Članarina se bode pobirala v so- boto, dne 7. marca in v soboto, dne 14. marca obakrat od 4. do 7. ure zvečer v centr. tajništvu »Svobode«.

Blagajnik.

Za tiskovni in volivni sklad.

Dosedaj nabranih . . .	Din 13.526.65
Leskovšek Vinko, Celje . . .	5.—
Strouhal Martin, Celje . . .	25.—
Inkret Jakob, Celje . . .	2.50
Mara Josef, Celje . . .	10.—
Borštner Josip, Celje . . .	50.—
Brezar Valentin, Ljublj. . .	5.—

Skupaj Din 13.624.15

Razno.

Koliko je peklov? Eskimi, pre- bivalci arktičnih (ledenih) krajev na severu, verujejo, da je v peklu mraz 50 stopinj pod ničlo. Ker živi Eskimo v večnem mrazu, je zanj mraz največje trpljenje. Svetopi- sem. peklo se je rodil v puščavah Male Azije, kjer solnce pali kakor ogenj. Tu je vročina največje tr- pljenje. Če bi imele ribe svoj peklo, bi bil ta peklo suha zemlja. Naj- hujši peklo za naše kapitaliste bi bil, da izgube za vselej nadvlado in gredo delat v tovarno in rudnik.

Zašito srce. Kansas Cityv — Arthur Harris je bil pripeljan v tukajšnjo bolnišnico z zabodenim srcem. Zabodel ga je neki zamorec. Nož je naredil tri četrtine palca dolgo rano na srcu, vsled česar se je zunanja votlina zalila s krvjo. Zdravnik pa je hitro odstranil tri rebra, iztisnil kri iz votline, zašil rano in zopet položil rebra nazaj. Mož se dobro počuti in pravijo da bo okrevl.

Izdajatelj: Oblastni odbor SSJ za Slo- venijo.

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk J. Blasnika nasled. v Ljubljani.

En gros **Letna trikotaža, nogavice, galanterija in drobnina** **En gros**
Caspari & Fanning
Maribor, Aleksandrova cesta šte. 48

Priporočamo vsem gospodinjam

„ADRIA“

ječmenovo ljudsko kavo, dvojno sladno rženo „Meta“, dvojno sladno ječmenovo „Sidro“ kavo.

Zahtevajte jo povsod! ————— Zahtevajte jo povsod!

Zahtevajte povsod
„Jadran“
terpentinovo čistilo za čevlje, ker je najboljša.
Ako čistite čevlje edino je z »Jadran« kremo, si prihranite mnogo denarja.
Vaši čevlji ne razpokajo, ostanejo mehki in trpežni.

Kar ne veš vprašaj
Univerzalni informativni Biro
„ARGUS“
Kmez Mihailova ulica 35
Telefon 6-25.
BEOGRAD
(Pasaž Akademije Nauka.)

„MIRIM“
čokolada, kakav, kava so izborni domači izdelki.

JUHAN

SIEGEL & DRUG
d. z o. z.
tkalnica platnenega in bombažnega blaga
Ljubljana, Dunajska cest. 31
Svitavy **Wien**
(Č. S. R.) (Nem. Avstr.)

15 letno jamstvo

15 letno jamstvo

Najpopolnejši šivalni stroj s po- grezljivim transporterjem (grab- ljice). Z odnosnim premikom, je pripravljen za štopanje, vezenje ali šivanje. V vseh opre- mah za krojače kakor tudi domačo rabo edino pri

Lud. Baraga

Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/I.
Špecialna mehanična delavnica za po- pravo pisalnih, računskih in drugih strojev.